

Розділ 1.6. СПОЛУЧНІ ТКАНИНИ. ВЛАСНЕ-СПОЛУЧНА ТКАНИНА

Сполучна тканина – комплекс, що складається з клітин і великої кількості міжклітинної речовини (волокнистих структур і аморфного речовини)

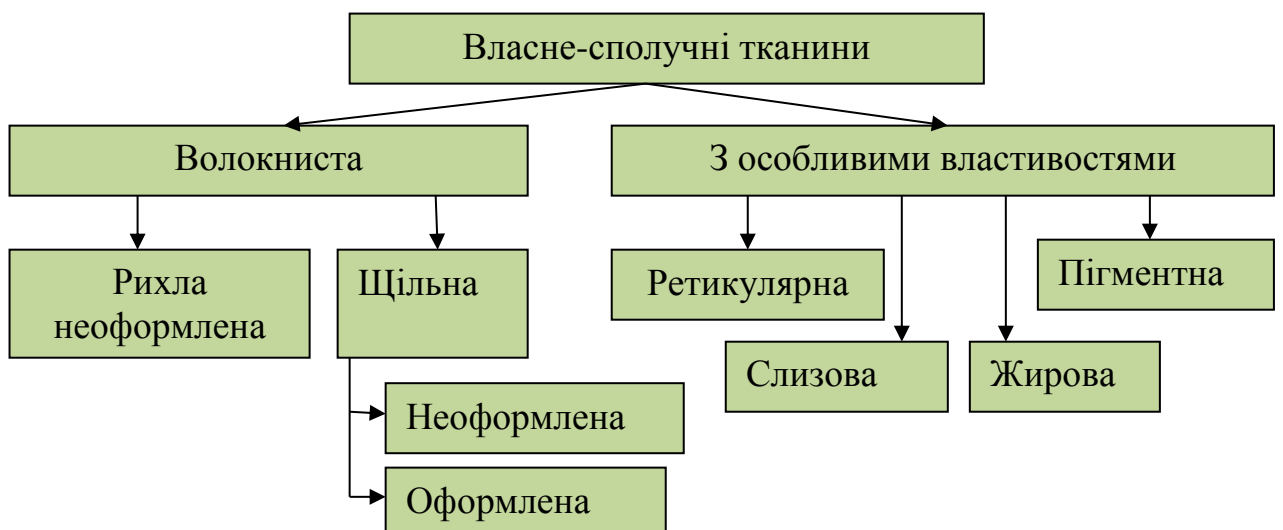
Особливості будови:

- складається з клітин і міжклітинної речовини (волокнисті структури і аморфна речовина)
- утворюють опорні системи організму (кістки скелета, хрящі, зв'язки, сухожилля, фасції)

Функції сполучних тканин:

1. **Трофічна** – регуляція живлення клітин та їх участь в обміні речовин
2. **Захисна** – здійснюється шляхом механічного захисту, фагоцитозу та вироблення імунних тіл
3. **Опорна (біомеханічна) та морфогенетична** – формує капсулу і строму багатьох органів, зв'язки, сухожилки, хрящі, кістки
4. **Пластична** – виражається в активній участі в процесах регенерації, загоєнні ран
5. **Гомеостатична** – підтримання постійності внутрішнього середовища організму
6. **Регуляторна** – впливає на діяльність інших тканин завдяки біологічно активним речовинам

ВЛАСНЕ-СПОЛУЧНІ ТКАНИНИ

Основні клітини власне-сполучної тканини:

фібробласти – синтезують як волокнисті структури, так і основні компоненти аморфної речовини

макрофаги – здатні до фагоцитозу і синтезу ряду активних речовин - фагоцитіна, лізоциму, інтерферону, пірогену, компонентів системи комплементу та інших факторів природного імунітету

тканинні базофіли - містять гранули з біологічно активними речовинами: гепарин – 30% і гістамін – 10%

адвентиціальні клітини – в процесі диференціації можуть переходити в фібробласти і адипоцити

плазматичні клітини – забезпечують гуморальний імунітет, тобто продукцію специфічних білків-антитіл, реагуючи на проникнення в організм антигену, який їм буде знешкоджений

перичити - входять до складу стінок дрібних кровоносних судин, в тому числі капілярів, попередниками перичитів є адвентиціальні клітини

адипоцити (жирові клітини) - розташовуються групами, рідше по одній клітині, утворюють жирову тканину

лейкоцити, що мігрують з крові

іноді **пігментоцити (пігментні клітини)** - містять у своїй цитоплазмі пігмент меланін

Основна речовина:

- Кислі мукополісахариди, пов'язані з білками-протеогліканами
- Фібрилярні білки: колаген та еластин, що утворюють мережу волокон (колагенові, еластичні і ретикулярні волокна)

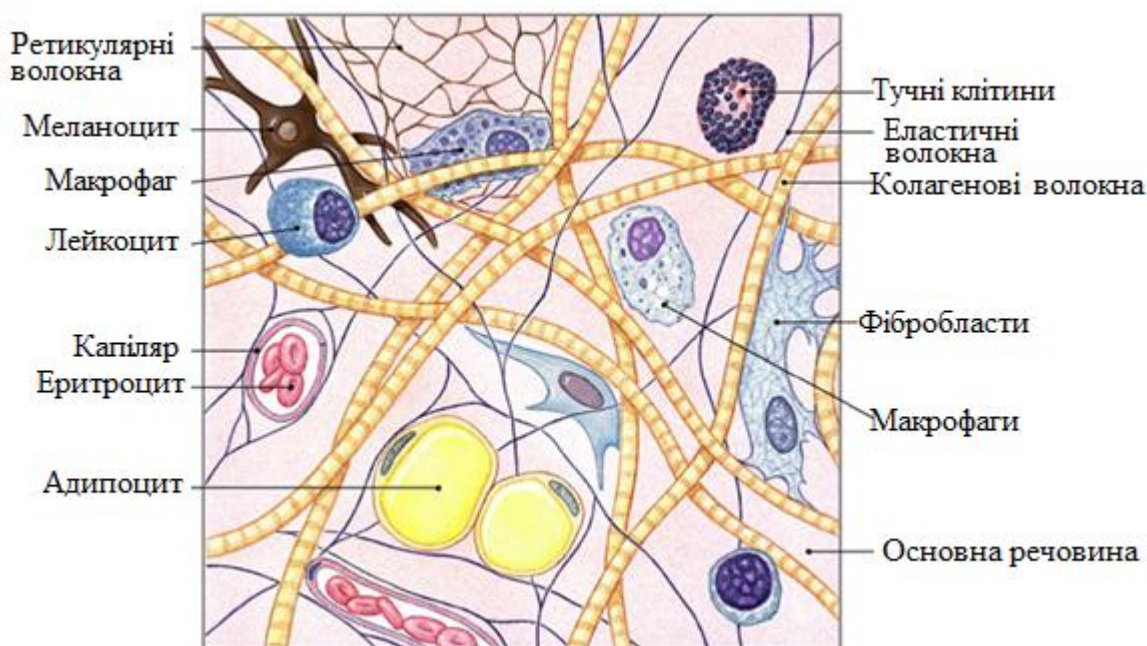
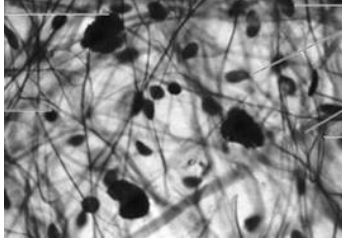
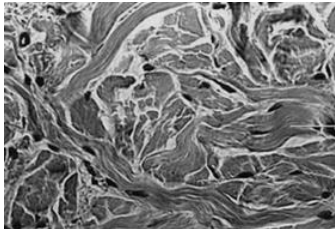
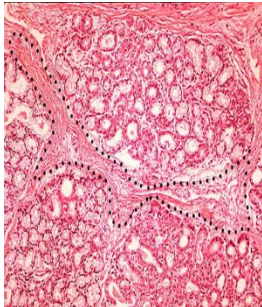
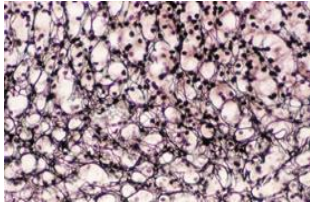
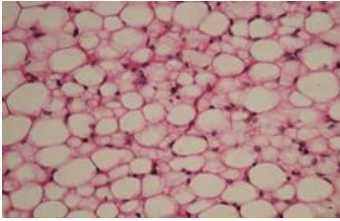
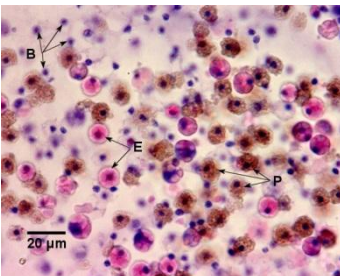
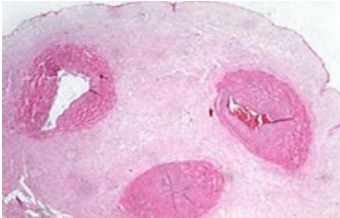

Рис. 1. Структури власне-сполучної тканини

ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДІВ ВЛАСНЕ-СПОЛУЧНОЇ ТКАНИНИ

<i>Вид тканини</i>	<i>Будова</i>	<i>Функції</i>	<i>Локалізація</i>
Волокнисті власне-сполучні тканини			
Рихла волокниста сполучна тканина 	Фібробласти, макрофаги, тучні клітини, лімфоцити та ін. клітини, колагенові, ретикулярні та еластичні волокна	Підтримка, і харчування для структур, з якими вона пов'язана	Знаходиться майже у всіх внутрішніх органах, утворює їх оболонки, заміщає проміжки між органами, супроводжує судини і нерви
Оформлена щільна волокниста тканина 	Фібробласти, макрофаги, тучні клітини, лімфоцити та ін. клітини, колагенові, ретикулярні та еластичні волокна, що зібрані в пучки і розташовані в певному напрямку	Підтримка кісток та м'язів, забезпечує еластичність.	В складі фіброзних мембран, зв'язок, сухожиль
Неоформлена щільна волокниста тканина 	Фібробласти, макрофаги, тучні клітини, лімфоцити та ін. клітини, колагенові, ретикулярні та еластичні волокна, що переплітаються між собою	Забезпечує межу еластичності	Дерма шкіри
Сполучні тканини з особливими властивостями			
Ретикулярна тканина 	Ретикулярні клітини і ретикулярні волокна, які переплітаються між собою й утворюють сітку	складає мікросередовище для формених елементів	Утворює систему органів кровотворення (кістковий мозок, селезінка, лімфатичні вузли)

<p>Жирова тканина – біла і бура</p> 	<p>Утворена адипоцитами. <i>Біла жирова тканина</i> побудована з адипоцитів, які містять одну велику краплю жиру, що відтиснула ядро на периферію. <i>Бура жирова тканина</i> побудована з адипоцитів, що містять у цитоплазмі велику кількість дрібних жирових включень з ядром в центрі.</p>	<p>Накопичення та обмін ліпідів Значна частина жиру з білої жирової тканини легко мобілізується при голодуванні, використовується для покриття енергетичних затрат організму і виконує амортизаційну функцію. Бура жирова тканина – участь у терморегуляції.</p>	<p>Біла жирова тканина – на передній черевній стінці, на стегнах, в ділянках сідниць, в очеревині, підшкірній жировій клітковині. Бура є лише в дитячому віці – між лопатками, на задній поверхні шиї, у пахвових ямках</p>
<p>Пігментна тканина</p> 	<p>Скупчення пігментних клітин – меланоцитів</p>	<p>У зв'язку з високим вмістом меланіну, який може поглинати ультрафіолетові промені, пігментні клітини відіграють захисну роль щодо пошкоджувальної дії сонячної радіації</p>	<p>Шкіра навколо сосків, у судинній та райдужній оболонках ока, навколо анального отвору, родимих плямах.</p>
<p>Слизова тканина</p> 	<p>Є видозміненою рихлою волокнистою сполучною тканиною з різким кількісним переважанням міжклітинної речовини. Має драглисту консистенцію.</p>	<p>Запобігає перетисненню пупкових судин</p>	<p>У плода в складі пупкового каналу</p>